

Høringsnotat - Forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009-2010

Første del. Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Til §§ 2-3 og 33-2 Utvidet rett for arbeidstaker fra EØS/EFTA-land og forsørgede familiemedlemmer

EØS- eller EFTA-borgere kan få rett til utdanningsstøtte etter to mulige grunnlag: Enten etter generelle regler for alle utenlandske statsborgere, eller etter bestemmelsene om EØS- eller EFTA-arbeidstakere og deres familiemedlemmer. Begge disse grunnlagene gir rett til utdanningsstøtte i Norge/Norden, mens bare regelen om EØS- eller EFTA-borgere gir rett til utdanningsstøtte til gradsutdanning i land utenfor Norden. For støtte til gradsutdanning i utlandet stilles det i tillegg vilkår om to års botid i Norge forut for utdanningen.

Vilkåret om bosetting i Norge – grensearbeidstakers familie

Etter gjeldende regler er det et vilkår for støtterett til familiemedlemmer til en EØS- eller EFTA-arbeidstaker at familiemedlemmet er bosatt i Norge. Regelen har betydning for grensearbeidstakere. Dette innebærer at medlemmer av en familie som bor i et annet EØS-land (for eksempel Sverige), mens en av eller begge foreldrene arbeider i Norge som grensearbeidstaker, ikke får støtte til utdanning i Norge.

På bakgrunn av gjeldende regelverk og rettspraksis samt tidligere korrespondanse med ESA, er konklusjonen at vilkåret om lovlig opphold i Norge for familiemedlemmer til EØS- eller EFTA-arbeidstakeren må anses som diskriminerende og i strid med våre forpliktelser etter EU/EØS-retten.

Å fjerne vilkåret om lovlig opphold i Norge vil være en innholdsmessig utvidelse av regelen. Ved utdanning i utlandet stilles det i tillegg krav om botid i Norge, slik at endringen ikke har praktiske konsekvenser for støtte til utdanning i utlandet. Ved utdanning i Norge vil konsekvensene av en endring trolig være begrenset til enkelttilfeller, fordi studenten som regel må oppholde seg ved lærestedet til daglig. Endringen kan få betydning for studenter som tar nettstudier/fjernundervisning ved et norsk lærested. Lånekassen har ikke mottatt søknader fra personer i denne situasjonen.

”Grensearbeidstaker” defineres i EU/EØS-retten som en person som bor i ett land og arbeider i et annet, og som reiser hjem til bosettingslandet minst en gang per uke. Denne definisjonen legges til grunn ved praktiseringen av regelen, og det forutsettes at status som grensearbeidstaker dokumenteres i aktuelle tilfeller.

Barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakere

Det er videre et vilkår for støtterett at familiemedlemmet har ett av følgende familieforhold til arbeidstakeren (evt. ektefellen)

- ektefelle,

- barn under 21 år,
- barn som er forsørget av arbeidstakeren, eller
- forelder som er forsørget av arbeidstakeren.

EØS- eller EFTA-regelen er i praksis bare aktuell for familiemedlemmer til EØS- eller EFTA-arbeidstakeren i tilfeller der det søkes om støtte til utdanning i utlandet (utenfor Norden). Dette er fordi andre regler til vanlig gir disse familiemedlemmene rett til støtte i Norge.

Etter EU/EØS-retten har barn av EØS- eller EFTA-arbeidstaker rett til støtte hvis det er under 21 år eller er forsørget av arbeidstakeren, *eller* hvis det er bosatt i Norge. Dette skyldes at det er to grunnlag i EU/EØS-retten som gir rettigheter til utdanningsstøtte til barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakere (forordning 1612/68 artikkel 7 og 12). Med "bosatt i Norge" menes etter rettspraksis at barnet bor eller har bodd sammen med en EØS-arbeidstaker i Norge mens vedkommende var arbeidstaker her.

Det bør gå fram av regelverket for utdanningsstøtte at barn ikke nødvendigvis trenger å være under 21 år eller forsørget av arbeidstakeren for å få støtterett. Det er imidlertid en forutsetning at barnet ikke selv kan ha vært i arbeid i et slikt omfang og av en slik art at han eller hun må anses som arbeidstaker på selvstendig grunnlag. Det er også nødvendig å ta ut av overskriftene at bestemmelsene gjelder "forsørgede" familiemedlemmer av arbeidstakeren. Dette er fordi barn som er bosatt i Norge, og som bor eller har bodd i Norge sammen med EØS-arbeidstakeren, også omfattes av retten til støtte.

Det foreslås videre at betegnelsen "EØS/EFTA-land" endres til "EØS- eller EFTA-land", og at dette gjennomføres i alle tilfeller der land tilsluttet EØS-avtalen samt Sveits skal omfattes.

Gjeldende §§ 2-3 og 33-2 for 2008-2009:

§§ 2-3 / 33-2 *Utvidet rett for arbeidstaker fra EØS/EFTA-land og forsørgede familiemedlemmer*

Statsborger fra EØS/EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte når utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS/EFTA-arbeidstakerens familie som har lovlig opphold i Norge, har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

- a) ektefelle
- b) slektning i nedstigende linje av EØS/EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS/EFTA-arbeidstakerens ektefelle som er under 21 år eller som blir forsørget av dem
- c) slektning i oppstigende linje av EØS/EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS/EFTA-arbeidstakerens ektefelle som blir forsørget av dem

Forslag til endring i §§ 2-3 og 33-2 for 2009-2010:

§§ 2-3 / 33-2 Utvidet rett for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Statsborger fra EØS- eller EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte når utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

- a) ektefelle
- b) slektning i nedstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Slektningen må enten være under 21 år, bli forsørget av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle, eller bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren.
- c) slektning i oppstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle som blir forsørget av dem

Til § 2-5 Begrensning i støtterett for utenlandsk statsborger

Gjeldende § 2-5 begrenser støtteretten for utenlandsk statsborger som får samtidig støtte fra en annen offentlig støtteordning, eller som har fått dette. I tildelingsforskriften har vi to andre regler som angår disse forholdene, og som det også blir vist til i gjeldende formulering. Regelen om opptjening av støtterett på grunnlag av utdanning framgår av § 2-2 bokstav g, og regelen om at det ikke kan gis samtidig støtte finnes i § 10-4, som i gjeldende formulering er avgrenset til samtidig støtte fra andre land. I stedet for å ha en egen regel i § 2-5 som delvis gjelder opptjening av støtterett på grunn av utdanning og delvis utelukkelse fra samtidig støtte, er det bedre regelteknikk å ta innholdet i § 2-5 inn i de to andre bestemmelsene.

For å gjøre det helt klart at det bare er tiden med støtte fra et utdanningsprogram som ikke kan inngå i opptjeningstiden, foreslås det å presisere dette i § 2-2 bokstav g.

Videre foreslås det å omredigere § 10-4 noe, siden den nå gjelder samtidig støtte fra både norske og utenlandske støtteordninger. Det er også naturlig å omtale utdanningsprogrammene først i bestemmelsen, da disse forekommer oftest.

Som en følge av at innholdet i gjeldende § 2-5 flyttes til §§ 2-2 og 10-4, fjernes § 2-5 i sin helhet.

Gjeldende § 2-5 for 2008-2009:

§ 2-5 Begrensning i støtterett for utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som får støtte til et utdanningsprogram i Norge eller i utlandet fra Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU), eller andre tilsvarende støtteordninger, kan ikke få støtte fra Lånekassen.

Utenlandsk statsborger som har fått støtte fra en av støtteordningene nevnt i første ledd, kan ikke opparbeide seg rett til støtte etter § 2-2 bokstav g i perioden de får støtte etter støtteordning i første ledd.

Gjeldende § 2-2 bokstav g for 2008-2009:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger, dersom vedkommende (...)

g) har tatt utdanning i Norge uten støtte fra Lånekassen i minst tre år like før undervisningsåret, og har bestått utdanning som til sammen tilsvarer minst tre års fulltidsutdanning.

Forslag til endring i § 2-2 bokstav g for 2009-2010:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger, dersom vedkommende (...)

g) har tatt utdanning i Norge i minst tre år like før undervisningsåret, og har bestått utdanning som til sammen tilsvarer minst tre års fulltidsutdanning. Det er en forutsetning at vedkommende i denne perioden ikke har mottatt støtte til utdanningen gjennom Lånekassen, Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU) eller tilsvarende ordninger

Gjeldende § 10-4 for 2008-2009:

§ 10-4 Samtidig støtte fra offentlige støtteordninger i andre land

Søker som får støtte fra offentlige støtteordninger i et annet land, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen. Det gjøres unntak dersom støtteordningen bare omfatter skolepenger.

Forslag til endring i § 10-4 for 2009-2010:

§ 10-4 Samtidig støtte fra norske og utenlandske offentlige støtteordninger

Utenlandsk statsborger som får støtte til et utdanningsprogram i Norge eller i utlandet gjennom Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU), eller andre tilsvarende støtteordninger, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen.

Søker som får støtte fra offentlige støtteordninger i et annet land, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen. Det gjøres unntak dersom støtteordningen bare omfatter skolepenger.

Til § 5-1 Delstudier i land utenfor Norden

Det gis i dag støtte til delstudier også til studenter som studerer i utlandet. Studenten tar en gradstudium ved ett lærested i utlandet, og tar et delstudium ved et annet lærested som en del av graden (delstudier i tredjeland). Adgangen til å gi slik støtte går fram av gjeldende § 35-1 i kombinasjon med § 38-1 og § 5-1. Tildelingsforskriftens § 5-1 omhandler delstudier i land utenfor Norden, og det bør gå klart fram der at det kan bli gitt støtte til delstudier i tredjeland.

Gjeldende § 5-1 for 2008-2009:

§ 5-1 Delstudier i land utenfor Norden

Det gis støtte til studieopphold i land utenfor Norden når oppholdet varer i minst fire uker, og er en godkjent del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge. Søknaden blir behandlet etter reglene for støtte til utdanning i land utenfor Norden i fjerde del. Ved studieopphold ved et lærested, må utdanningen oppfylle kravene som er satt i § 35-1.

Forslag til endring i § 5-1 for 2009-2010:

§ 5-1 Delstudier i land utenfor Norden

Det gis støtte til studieopphold i land utenfor Norden når oppholdet varer i minst fire uker, og er en godkjent del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge eller i utlandet. Søknaden blir behandlet etter reglene for støtte til utdanning i land utenfor Norden i fjerde del. Ved studieopphold ved et lærested, må utdanningen oppfylle kravene som er satt i § 35-1.

Til § 9-3 Støtte ved forsinkelse i mer enn ett år, og til følgende berørte bestemmelser:

§ 8-3 Tidsramme for støtte etter tredje del

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

§ 40-1 Hovedregler

§ 40-3 Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Studenter med nedsatt funksjonsevne

Det er flere bestemmelser som gir særregler for studenter med nedsatt funksjonsevne. Den mest sentrale bestemmelsen hvor definisjonen av søker med nedsatt funksjonsevne opptrer, er § 9-3. For at søkere med nedsatt funksjonsevne i dag skal få støtte ved forsinkelse i mer enn ett år etter denne regelen, er det et vilkår at vedkommende har støtte fra folketrygden.

Det foreslås en endring i vilkåret for utvidet rett til støtte ved forsinkelse på grunn av nedsatt funksjonsevne etter § 9-3. Det foreslås å gå bort fra at retten til utvidet støtteperiode skal være avhengig av om studenten har støtte gjennom folketrygden og heller innføre en såkalt relasjonell definisjon som følger av St.meld. nr. 40 (2002-2003) *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer* og av Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Følgende definisjoner benyttes:

Med *nedsatt funksjonsevne* menes tap av eller skade på en kroppsdel eller i en av kroppens funksjoner. Dette kan for eksempel dreie seg om nedsatt bevegelses-, syns- eller hørselsfunksjon, nedsatt kognitiv funksjon, eller ulike funksjonsnedsettelse på grunn av allergi, hjerte- og lungesykdommer. Funksjonsnedsettelse regnes for å være synonymt med nedsatt funksjonsevne.

Funksjonshemming oppstår når det foreligger et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon.

Disse definisjonene innebærer at en student må kunne dokumentere at han/hun er funksjonshemmet i studiesituasjonen fordi læringsmiljøet ved lærestedet ikke er tilpasset hans/hennes nedsatte funksjonsevne og at forsinkelsen i studiene er en følge av dette.

Oppknyttingen mot folketrygden i dagens regelverk begrenser funksjonshemmede studenters mulighet til å få støtte til forsinkelse etter unntaksregelen som gjelder ved mer enn ett års forsinkelse.

Det foreslås at den samme definisjonen legges til grunn også i andre bestemmelser som har sammenheng med ovennevnte endring:

- I § 8-3 om åtteårsblokk gjøres det unntak fra rammen på 8 år for søker som er blitt forsinket bl.a. på grunn av redusert funksjonsevne.
- I § 27-2, om utvidet rett til konvertering av lån til utdanningsstipend, gjøres det en henvisning til bestemmelsen i § 9-3.
- I §§ 40-1 og 40-3 bestemmes at søker *med nedsatt funksjonsevne* kan få utvidet støtterett til skolepenger ved forsinkelse i utdanning i utlandet.

Det foreslås at det i disse bestemmelsene tas inn henvisning til den foreslåtte formuleringen i § 9-3 andre ledd.

I de forskriftene som gjelder i dag blir både betegnelsen *nedsatt* og *redusert* brukt. Det foreslås å bruke betegnelsen *nedsatt funksjonsevne* gjennomgående i forskriftene for 2009-2010.

Andre endringer

I § 9-3 foreslås det i tillegg en omformulering som presiserer at for alle de nevnte eksemplene på årsaker som kan føre til støtterett i mer enn ett år til forsinkelse, kreves det at forsinkelsen har oppstått som følge av den konkrete årsaken. Dette kommer klart fram av gjeldende regel når det gjelder forsinkelse på grunn av sykdom, som sier at søker må ha "blitt mer enn ett år forsinket på grunn av sykdom." Det sies imidlertid ikke klart nok for søkere som har fått barn i studietiden. For søkere med nedsatt funksjonsevne framgår det av omtalen over at det skal kreves slik årsakssammenheng. Forslaget er i tråd med gjeldende praksis i Lånekassen

I § 8-3 foreslås det også en språklig endring, slik at det på samme måte som i § 9-3 går fram at unntakene gjelder søkere som "er" forsinket av ulike årsaker. Gjeldende § 8-3 bruker formuleringen "blir forsinket på grunn av (...)", men forsinkelsen skal allerede være oppstått for at unntak skal kunne gjøres.

Gjeldende § 9-3 for 2008-2009:

§ 9-3 *Støtte ved forsinkelse i mer enn ett år*

Ved forsinkelse i mer enn ett år kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Det gjelder blant annet søker med redusert funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningsperioden, og søker som har blitt mer enn ett år forsinket på grunn av sykdom.

Forslag til endring i § 9-3 for 2009-2010:

§ 9-3 *Støtte ved forsinkelse i mer enn ett år*

Ved forsinkelse i mer enn ett år kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Dette gjelder blant annet søker som er forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at han eller hun har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Forsinkelse på grunn av nedsatt funksjonsevne omfatter tilfeller der søkeren er funksjonshemmet i studiesituasjonen fordi læringsmiljøet ved lærestedet ikke er tilpasset søkerens nedsatte funksjonsevne.

Gjeldende § 8-3 for 2008-2009:

§ 8-3 *Tidsramme for støtte etter tredje del*

Det gis støtte i inntil åtte år til sammen til høyere utdanning, og til annen utdanning som ikke tas med rett etter opplæringslova § 3-1.

Grunnskoleopplæring eller videregående opplæring som voksen søker tar med rett etter opplæringslova § 4A-1 eller § 4A-3, inngår i beregningen av de åtte årene. Det

gis støtte til grunnskoleopplæring etter opplæringslova § 4A-1, i så lang tid som søkeren har denne retten, men likevel ikke ut over fire år.

Det gis støtte i opp til to år til utdanning ved folkehøyskole.

Det gis ikke støtte i mer enn åtte år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av redusert funksjonsevne.

Forslag til endring i § 8-3 for 2009-2010:

§ 8-3 Tidsramme for støtte etter tredje del

Det gis støtte i inntil åtte år til sammen til høyere utdanning, og til annen utdanning som ikke tas med rett etter opplæringslova § 3-1.

Grunnskoleopplæring eller videregående opplæring som voksen søker tar med rett etter opplæringslova § 4A-1 eller § 4A-3, inngår i beregningen av de åtte årene. Det gis støtte til grunnskoleopplæring etter opplæringslova § 4A-1 i så lang tid som søkeren har denne retten, men likevel ikke ut over fire år.

Det gis støtte i opp til to år til utdanning ved folkehøyskole.

Det gis ikke støtte i mer enn åtte år selv om søkeren er forsinket. Det blir gjort unntak for søker som er forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av nedsatt funksjonsevne. Se § 9-3 andre ledd.

Gjeldende § 27-2 for 2008-2009:

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

Selv om vilkåret om fullført utdanning ikke er oppfylt, får søkere som ikke bor sammen med foreldrene lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

- a) har fått fødselsstipend, se kapittel 42,
- b) har fått sykestipend, se kapittel 43,
- c) har blitt forsinket på grunn av redusert funksjonsevne, se § 9-3, eller
- d) har hatt tillitsverv på fulltid i minst tre måneder i landsomfattende elev- eller studentorganisasjon, eller i tilknytning til utdanningsinstitusjon eller studentsamskipnad.

Forslag til endring i § 27-2 for 2009-2010:

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

Selv om vilkåret om fullført utdanning ikke er oppfylt, får søkere som ikke bor sammen med foreldrene lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

- a) har fått fødselsstipend, se kapittel 42,
- b) har fått sykestipend, se kapittel 43,
- c) har blitt forsinket på grunn av nedsatt funksjonsevne, se § 9-3 andre ledd, eller
- d) har hatt tillitsverv på fulltid i minst tre måneder i landsomfattende elev- eller studentorganisasjon, eller i tilknytning til utdanningsinstitusjon eller studentsamskipnad.

Gjeldende § 40-1 for 2008-2009:

§ 40-1 Hovedregler

Til høyere utdanning ved universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon som er godkjent etter § 35-1, gis det støtte til å dekke skolepenger helt eller delvis.

Støtte til skolepenger gis etter § 40-2 når skolepengene overskrider kr 1000 per semester.

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med redusert funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-2.

Forslag til endring i § 40-2 for 2009-2010:

§ 40-1 Hovedregler

Til høyere utdanning ved universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon som er godkjent etter § 35-1, gis det støtte til å dekke skolepenger helt eller delvis.

Støtte til skolepenger gis etter § 40-2 når skolepengene overskrider kr 1000 per semester.

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med nedsatt funksjonsevne, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-2.

Gjeldende § 40-3 for 2008-2009:

§ 40-3 Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 40-2. Tilleggsstipendet gis etter § 40-4.

Departementet bestemmer hvilke utdanninger og læresteder som er omfattet av ordningen. Utdanning på bachelor-, master- og Ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med nedsatt funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-4.

Forslag til endring i § 40-3 for 2009-2010:

§ 40-3 Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 40-2. Tilleggsstipendet gis etter § 40-4.

Departementet bestemmer hvilke utdanninger og læresteder som er omfattet av ordningen. Utdanning på bachelor-, master- og Ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med nedsatt funksjonsevne, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-4.

Til § 11-1 Gjeldsbrev eller stipendmelding

Fullmakt ved signering av gjeldsbrev

Lånekassen får en del henvendelser med spørsmål om det er anledning til å signere et gjeldsbrev etter fullmakt, spesielt fra studenter i utlandet og deres foreldre. Det er uklart om et gjeldsbrev som er signert etter fullmakt fra søkeren er bindende for støttemottakeren. Uklarheten skyldes at det i tildelingsforskriften § 11-1 sies at gjeldsbrevet skal undertegnes av støttemottakeren, mens avtaleloven § 10 bestemmer at rettshandler foretatt ved fullmakt er rettslig bindende for fullmaktsgiver. Signaturen på gjeldsbrev/stipendmelding fra Lånekassen har flere viktige funksjoner i tillegg til at søkere som mottar lån blir ansvarlige for tilbakebetalingen av lånet. For det første innebærer signeringen en erkjennelse av samlet gjeld. Videre er det flere forhold søkeren skriver under på når han eller hun signerer et gjeldsbrev, bl.a. bekreftelse på at opplysningene som ble gitt i søknaden om støtte er fullstendige, at stipend søkeren ikke har rett til kan omgjøres til lån, og at vedkommende tar utdanning ved det lærestedet som er oppgitt. Disse funksjonene vil kreve vurdering av fullmaktens innhold. Det er svært viktig at fullmakten ikke bare omfatter selve stiftelsen av gjeld og erkjennelse av tidligere gjeld, men også de bekreftelsene som er lagt til underskriften. Lånekassen mener at en signering ved fullmakt ikke dekker de funksjoner som støttemottakerens signatur dekker i dag. I tillegg vil det være ressurskrevende å innføre og vedlikeholde et skjema for fullmakt. Det ønskes ikke å innføre en løsning der gjeldsbrev/stipendmelding kan signeres ved fullmakt på grunn av de usikkerhetsmomentene som ligger der. Det foreslås derfor at § 11-1 får et nytt tredje ledd som sier at gjeldsbrev eller stipendmelding ikke kan signeres ved fullmakt.

Etter vergemålsloven kan en mindreårig søker ikke stifte gjeld. I samsvar med vergemålsrettslige regler etablerer vergen gjennom signaturen en forpliktelse for støttemottakeren.

Signatur fra verge

Det foreslås å presisere i forskriften at vergen skal signere gjeldsbrevet for en mindreårig søker. Tidligere har vergen samtykket i at det søkes om lån på selve

søknadsblanketten. Av praktiske årsaker flytter Lånekassen fra og med undervisningsåret 2008-2009 vergens samtykke til å ta opp lån og til at søkeren har visse forpliktelser overfor Lånekassen fra søknadsblanketten til gjeldsbrevet. Årsaken til at vergens signatur flyttes er innføringen av nettsøknad for søkere i vanlig videregående opplæring. Den elektroniske søknaden fører til enklere søknadsprosess og raskere behandling av søknader fra mindreårige og andre søkere til videregående opplæring.

Gjeldende § 11-1 for 2008-2009:

§ 11-1 Gjeldsbrev eller stipendmelding

Støttlemottakerne får gjeldsbrev eller stipendmelding for støtten.

Gjeldsbrevet eller stipendmeldingen skal signeres av støttlemottakeren. Ved å signere erkjenner støttlemottakeren en gjeld som omfatter det som er tildelt som lån for den aktuelle perioden, i tillegg til eventuelt tidligere lån.

Forslag til endring i § 11-1 for 2009-2010:

§ 11-1 Gjeldsbrev eller stipendmelding

Støttlemottakerne får gjeldsbrev eller stipendmelding for støtten.

Gjeldsbrevet eller stipendmeldingen skal signeres av støttlemottakeren. Dersom støttlemottakeren er mindreårig, skal gjeldsbrevet eller stipendmeldingen i tillegg signeres av støttlemottakerens verge.

Ved signaturen erkjennes en gjeld som omfatter det som er tildelt som lån for den aktuelle perioden, i tillegg til eventuelt tidligere lån.

Gjeldsbrevet eller stipendmeldingen kan ikke signeres ved fullmakt.

Annen del. Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Til kapittel 16 Grunnstipend og læremiddelstipend

I samsvar med vedtak ved behandlingen av statsbudsjettet for 2007, skal det i 2009-2010 gis utstyrsstipend på alle trinn i videregående opplæring, og det behovsprøvde stipendet til læremidler opphører. Siden stipendet fra det skoleåret blir gitt på alle trinn i videregående opplæring, vil det være unødvendig å nevne årstrinnene. Videre er utstyrsstipendet ikke omfattet av begrensningen i forhold til ytelser gjennom folketrygden eller andre ordninger. Dagens §§ 16-2 og 16-3 går dermed ut, og § 16-4 blir ny § 16-2 samtidig som ordlyden endres.

Gjeldende overskrift for 2008-2009:

Kapittel 16 Grunnstipend og læremiddelstipend

Forslag til endring i overskriften for 2009-2010:

Kapittel 16 Grunnstipend og utstyrsstipend

Gjeldende § 16-4 for 2008-2009:

§ 16-4 Stipend til nødvendig individuelt utstyr (utstyrsstipend)

For søkere i Videregående trinn 2 (Vg2) og Videregående trinn 3 (Vg3) gis det et stipend per undervisningsår, etter tre satser avhengig av utdanningsprogram, til nødvendig individuelt utstyr som trengs i opplæringen.

Kr 820	Kr 1 850	Kr 2 670
Studiespesialisering	Naturbruk	Idrettsfag
Musikk, dans og drama	Bygg- og anleggsteknikk	Design og håndverk
Helse- og sosialfag	Teknikk og industriell produksjon	Restaurant- og matfag
Elektrofag		
Medier og kommunikasjon		
Service og samferdsel		

Stipendet utbetales sammen med første støttetermin. Søkere som bytter utdanningsprogram i løpet av et undervisningsår får beholde det stipendet som allerede er utbetalt. Dersom det nye utdanningsprogrammet har høyere sats utbetales differansen mellom de to satsene.

Stipendet gis ikke til lærlinger og lære kandidater.

Forslag til endring i § 16-4 (ny § 16-2) for 2009-2010:

§ 16-2 Stipend til nødvendig individuelt utstyr (utstyrsstipend)

Det gis et stipend per undervisningsår til individuelt utstyr som er nødvendig i opplæringen. Stipendet gis etter tre satser avhengig av utdanningsprogram.

Kr xx	Kr xx	Kr xx
Studiespesialisering	Naturbruk	Idrettsfag
Musikk, dans og drama	Bygg- og anleggsteknikk	Design og håndverk
Helse- og sosialfag	Teknikk og industriell produksjon	Restaurant- og matfag
Elektrofag		
Medier og kommunikasjon		
Service og samferdsel		

Stipendet utbetales sammen med første støttetermin. Søkere som bytter utdanningsprogram i løpet av et undervisningsår får beholde det stipendet som allerede

er utbetalt. Dersom det nye utdanningsprogrammet har høyere sats utbetales differansen mellom de to satsene.

Stipendet gis ikke til lærlinger og lære kandidater.

Til § 17-3 Unntak for søker som er gift eller forsørger barn

Det foreslås en mindre språklig endring i bestemmelsen.

Gjeldende § 17-3 for 2008-2009:

§ 17-3 Unntak for søker som er gift eller forsørger barn

Søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får bostipend selv om de bor hos foreldrene.

Forslag til endring i § 17-3 for 2009-2010:

§ 17-3 Unntak for søker som er gift eller forsørger barn

Søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får bostipend selv om han eller hun bor hos foreldrene.

Til § 18-1 Reisestipend i Norge

Omlegging av beregningsmåten for reisestipend

Tilskuddet til reisestipend i Norge blir gitt som stipend etter Lånekassens satser. Det tas sikte på en omlegging av beregningsmåten for fastsettelse av satser for reisestipend i Norge for elever og studenter, fra og med undervisningsåret 2009-10. Omleggingen innebærer ikke en endring av forskriften, men en endring av hvordan forskriften praktiseres. Dagens praksis er at satser fastsettes på bakgrunn av faktiske reiseutgifter, med fastsetting av reiseruter og innhenting av priser på ulike transportmidler og strekninger. Dagens beregningsmåte baserer seg på at reisekostnaden mellom to steder i Norge er en kjent og noenlunde stabil størrelse. Dette er ikke lenger tilfelle. KDs vurdering er at dagens system er vanskelig å forstå for elever og studenter, og det vil i en del tilfeller kunne oppleves som lite rettferdig. Det er i tillegg vanskelig og ressurskrevende å vedlikeholde for Lånekassen. Departementet vil vurdere en ordning der satsene som hovedregel fastsettes etter kilometersatser. En slik omlegging vil innebære at satsene vil bli mindre direkte knyttet til faktiske reiseutgifter. For å utjevne eventuelle større utslag for enkelt grupper av elever og studenter i forhold til dagens ordning tas det sikte på å legge inn en utjevningsmekanisme. Omleggingen er forutsatt å være budsjettneuttral. Det foreslås ingen endringer i egenandeler eller minstesatser for å få utbetalt reisestipend.

Presisering av reglene for reisestipend i Norden

Bestemmelsen gir regler for tildeling av reisestipend til søkere i videregående opplæring. Når det blir gitt støtte til videregående opplæring i et av de nordiske land,

blir det gitt reisestipend etter samme regler som i Norge. Det går ikke direkte fram av ordlyden, men følger av § 18-2 som viser til egne regler for reisestøtte til land utenfor Norden, samt av § 6-1 som bestemmer at støtte til utdanning i Norden gis etter samme regler som i Norge. Det foreslås at det i § 18-1 går klart fram at reglene gjelder også for reisestipend i Norden.

Gjeldende § 18-1 for 2008-2009:

§ 18-1 Reisestipend i Norge

Det gis reisestipend til tre reiser tur-retur for et helt skoleår (ti måneder) mellom foreldrehjemmet i Norge og skolestedet. Stipendet blir gitt som tilskudd etter satsene i Lånekassen. Det blir gjort et fradrag på kr 970 per skoleår som søkeren må dekke selv. Reisestipendet blir beregnet per måned.

Søker som bor i foreldrehjemmet, får ikke reisestipend.

Søker som får støtte til fjernundervisning etter § 7-5, får reisestipend når det er lagt inn obligatorisk klasseromsundervisning som en del av opplegget.

Forslag til endring i § 18-1 for 2009-2010:

§ 18-1 Reisestipend i Norge og Norden

Det gis reisestipend til tre reiser tur-retur for et helt skoleår (ti måneder) mellom foreldrehjemmet i Norge og skolestedet. Stipendet blir gitt som tilskudd etter satsene i Lånekassen. Det blir gjort et fradrag på kr 970 per skoleår som søkeren må dekke selv. Reisestipendet blir beregnet per måned.

Søker som bor i foreldrehjemmet, får ikke reisestipend.

Søker som får støtte til fjernundervisning etter § 7-5, får reisestipend når det er lagt inn obligatorisk klasseromsundervisning som en del av opplegget.

Tredje del. Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringslova § 3-1

Til § 30-1 Reisestipend i Norge

Omlagging av beregningsmåten for reisestipend

Se omtale under § 18-1.

Presisering av reglene for reisestipend i Norden

Det foreslås tilsvarende endring som i § 18-1 i forskriftens annen del, se over.

Bestemmelsen gir regler for tildeling av reisestipend til søkere i høyere utdanning. Når det blir gitt støtte til høyere utdanning i et av de nordiske land, blir det gitt reisestipend etter samme regler som i Norge. Det går ikke direkte fram av ordlyden, men følger av §

30-2 som viser til egne regler for reisestøtte til land utenfor Norden, samt av § 6-1 som bestemmer at støtte til utdanning i Norden gis etter samme regler som i Norge. Det foreslås at det i § 30-1 går klart fram at reglene gjelder også for reisestipend i Norden.

Gjeldende § 30-1 for 2008-2009:

§ 30-1 Reisestipend i Norge

Søker som ikke bor sammen med foreldrene, og som er født i 1983 eller senere, får tilskudd til to reiser tur-retur for et helt undervisningsår (ti måneder) mellom registrert hjemsted (i Folkeregisteret etter lov om folkeregistrering) i Norge og skolestedet.

Tilskuddet blir gitt som stipend etter satsene til Lånekassen. Det blir gjort et fradrag på kr 2 010 per undervisningsår som søkeren må dekke selv. Reisestipend blir beregnet per måned. Maksimalt reisestipend er kr 7 000 per undervisningsår.

Søker som får støtte til fjernundervisning etter § 7-5, får reisestipend når det er lagt inn obligatorisk klasseromsundervisning som en del av opplegget.

Forslag til endring i § 30-1 for 2009-2010:

§ 30-1 Reisestipend i Norge og Norden

Søker som ikke bor sammen med foreldrene, og som er født i 1983 eller senere, får tilskudd til to reiser tur-retur for et helt undervisningsår (ti måneder) mellom registrert hjemsted (i Folkeregisteret etter lov om folkeregistrering) i Norge og skolestedet.

Tilskuddet blir gitt som stipend etter satsene til Lånekassen. Det blir gjort et fradrag på kr 2 010 per undervisningsår som søkeren må dekke selv. Reisestipend blir beregnet per måned. Maksimalt reisestipend er kr 7 000 per undervisningsår.

Søker som får støtte til fjernundervisning etter § 7-5, får reisestipend når det er lagt inn obligatorisk klasseromsundervisning som en del av opplegget.

Fjerde del. Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Til § 35-3 Begrensning ved helsefaglig utdanning og ved utdanning som gir fritak for forberedende prøver i norsk grad

Helsefaglig utdanning

Helsefaglige yrker er i stor grad lovregulert i Norge. Departementet mener det er hensiktsmessig å ha en kobling mellom denne lovreguleringen og hvilke utdanninger som det kan gis støtte til i utlandet. Denne koblingen ligger i regelverket i dag, og begrenser retten til støtte til helsefaglig utdanning som gir grunnlag for autorisasjon som helsepersonell i Norge.

Formålet med begrensningen i støtteretten for helsefaglig utdanning er todelt: Det er viktig både å styre studentene mot helsefaglig utdanning som kan brukes i Norge, og å forbeholde bruken av offentlige midler til helsefaglig utdanning som tilfører Norge viktig kompetanse.

Det foreslås å omformulere første setning i forskriftsbestemmelsen slik at det presiseres at det ikke er et vilkår at *den enkelte utdanning* skal gi grunnlag for autorisasjon i Norge, men at utdanningen er innenfor et *fagområde* som er regulert i Norge. Med fagområde menes her yrkesutøvelsen som utdanningen fører fram mot. 28 yrkesgrupper innenfor like mange fagområder er lovregulert i helsepersonelloven § 48, og krever autorisasjon eller lisens for å praktisere i Norge. Slik det er formulert i dag, kan vilkåret tolkes som om det kreves tilsagn om profesjonsgodkjenning i forkant av en utdanning. Det er ikke mulig for Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) å gi forhåndsvurderinger av dette.

Forbindelsen mellom utdanningen og autorisasjonen i gjeldende formulering kan både tolkes restriktivt som om det ikke kan gis støtte annet enn på grunnlag av utdanninger som allerede har vært konkret vurdert av SAFH på bakgrunn av søknad fra enkeltperson, og mer utvidende ved at det kan legges til grunn at utdanningen sannsynligvis kan kvalifisere for autorisasjon. Et så stort tolkningsrom gjør dagens forskriftstekst uklar, og det er behov for en presisering.

Forslaget innebærer at det kan gis støtte til for eksempel en sykepleierutdanning, så lenge man er sikker på at utdanningen er innenfor et fagområde som en av de regulerte yrkesgruppene i helsepersonelloven § 48 arbeider innenfor, og så lenge de øvrige vilkårene for utdanningsstøtte er oppfylt. Forslaget vil ivareta formålet med regelen på en bedre og enklere måte enn i dag.

Lånekassen legger i dag til grunn en vid tolkning av forskriftsbestemmelsen, slik at resultatet av prosessen som fører fram til et vedtak i disse sakene er det samme som resultatet av en vurdering av søknadene etter det nye vilkåret om tilknytning til fagområde vil være. Lånekassen tolker og praktiserer derfor i realiteten allerede i dag forskriften i tråd med forslaget om tilknytning til fagområde.

Utdanning som gir fritak for forberedende prøver i norsk grad

Etter hovedregelen i § 35-1 kan det gis støtte til høyere utdanning når utdanningen for eksempel tilsvarer utdanning på bachelornivå i Norge og kan gi generell godkjenning av NOKUT som likestilt med akkreditert norsk utdanning på bachelor- eller masternivå, eller kunne bli godkjent i Norge av institusjon akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole, som faglig jevn god med utdanning på bachelor- eller masternivå som tilbys ved institusjonen. Utdanningen må ha samme opptakskrav som til tilsvarende utdanning i Norge samt være godkjent av offentlig myndighet i studielandet. Etter denne regelen kan høyere utdanning i utlandet som gir studiepoeng i Norge normalt bli godkjent for utdanningsstøtte. Bestemmelsen er derfor ikke til hinder for at det skal kunne gis støtte til deler av en utenlandsk grad.

Formålet med å begrense støtteretten for utdanning som gir fritak for forberedende prøver i norsk grad har vært å forbeholde støtteretten til selve fagutdanningen. Utdanning som var forberedende eller ble tatt forut for selve fagutdanningen skulle

ikke gi rett til støtte. Siden det i dag ikke er noen grunnleggende forutsetning om at utdanningen som tas i utlandet må føre fram til en grad, kan denne begrensningen fjernes uten at dette innebærer noen realitetsendring.

Gjeldende § 35-3 for 2008-2009:

§ 35-3 Begrensning ved helsefaglig utdanning og ved utdanning som gir fritak for forberedende prøver i norsk grad

Det er en forutsetning for å gi støtte til helsefaglig utdanning at denne kan gi grunnlag for offentlig autorisasjon i Norge. Det gis ikke støtte til medisinutdanning utenfor Europa, USA, Canada og Australia.

Det gis ikke støtte til utdanning som gir fritak for forberedende prøver i en norsk grad

Forslag til endring i § 35-3 for 2009-2010:

§ 35-3 Begrensning ved helsefaglig utdanning og ved utdanning som gir fritak for forberedende prøver i norsk grad

Det gis støtte til helsefaglig utdanning som er innenfor et fagområde som krever autorisasjon i Norge, jf. lov om helsepersonell mv. § 48. Det gis ikke støtte til medisinutdanning utenfor Europa, USA, Canada og Australia.

Det gis ikke støtte til utdanning som gir fritak for forberedende prøver i en norsk grad.

Til § 35-6 Videregående opplæring og fagskoleutdanning, vedlegg punkt B

Det blir gitt utdanningsstøtte til elever som har fått opptak gjennom Fylkesmannen i Vest-Agder eller kulturkontoret ved Den franske ambassaden til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarende allmennfaglig studieretning i videregående skole. Skolene som omfattes er regnet opp i punkt B i vedlegg til fjerde del.

Fylkesmannen i Vest-Agder har opplyst at elever som tar det første året ved Lycée Alain Chartier i Bayeux, Frankrike, må gå de to siste årene ved naboskolen Lycée Arcisse de Caumont i samme by dersom de velger økonomisk/samfunnsfaglig linje. Slik har det vært siden tilbudet ble opprettet, og det blir gitt utdanningsstøtte også til de siste to årene. Lycée Alain Chartier er nevnt i forskriften som en av skolene som er omfattet av ordningen, mens Lycée Arcisse de Caumont ikke er nevnt. Dette kan skape misforståelser om støtteretten, og det foreslås at også Lycée Arcisse de Caumont tas inn i forskriften for å klargjøre at også elever som går over til denne skolen har rett til utdanningsstøtte.

Forslag til tilføyelse for 2009-2010 i punkt B i vedlegget til forskriftens fjerde del, § 35-6 bokstav d:

B

Lycée Alain Chartier i Bayeux i Frankrike (Lycée Arcisse de Caumont for elever som velger økonomisk/samfunnsfaglig linje i det andre og tredje året)

Lycée Corneille i Rouen i Frankrike

Lycée Edouard Herriot i Lyon i Frankrike

Lycée François Rabelais i Vendée, Frankrike

Lycée d'enseignement général et technologique Notre Dame i Vendée i Frankrike

Lycée Chevroliier i Angers i Frankrike

Til § 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå, vedlegg punkt C

§ 35-7 bokstav a er regelen som gir støtterett til elever som er tatt opp i et utdanningsprogram gjennom et samarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole. Skolene som har godkjente opplegg er listet opp i vedlegg til forskriften punkt C.

Lindås gymnas har endret navn til Knarvik videregående skule. Knarvik videregående skule administrerer Hordaland fylkeskommunes samarbeidsopplegg med skoler i Wales under navnet Internasjonal videregående skole. Videre er navn på samarbeidsskolene i Wales foreslått rettet.

Siden Kvadraturen videregående skole ikke tilbød elevene deltakelse i et samarbeidsopplegg for skoleåret 2008-2009, fikk Nordstrand midlertidig godkjenning for støtterett for elever som deltok i skolens samarbeidsopplegg med fire skoler i Berlin, Tyskland. Nordstrand videregående skole tas ut igjen av ordningen for 2009-2010, og Kvadraturen videregående skole tas inn.

Gjeldende punkt C i vedlegg til fjerde del for 2008-2009:

C

(...)

Lindås gymnas/Internasjonal videregående skole i samarbeid med disse sju videregående skolene i og omkring Cardiff, South Glamorgan, Wales (utdanningsprogram for studiespesialisering, videregående trinn 2):

- Barry Boys' Comprehensive School
- Bryn Hafren Comprehensive Girls' School
- Fitzalan High School
- St. Teilo's Church in Wales High School
- Cardiff High School
- Coleg Glan Hafren
- Whitchurch High School

(...)

Nordstrand videregående skole i samarbeid med Paul Natorp Oberschule, Rheingau-Oberschule, Heinrich-Schliemann-Oberschule og Käthe-Kollwitz Oberschule i Berlin, Tyskland (utdanningsprogram for studiespesialisering, videregående trinn 2)

(...)

Forslag til endringer i punkt C i vedlegg til fjerde del for 2009-2010:

C

(...)

Knarvik videregående skule/Internasjonal videregående skole i samarbeid med disse sju videregående skolene i og omkring Cardiff, South Glamorgan, Wales (utdanningsprogram for studiespesialisering, videregående trinn 2):

- Barry Comprehensive School
- Bryn Hafren Comprehensive School
- Fitzalan High School
- St. Teilo's Church in Wales High School
- Cardiff High School
- Coleg Glan Hafren
- Whitchurch High School

(...)

Kvadraturen videregående skole, Kristiansand, i samarbeid med The Bournemouth and Poole College of Further Education, Bournemouth, England (utdanningsprogram for elektrofag, videregående trinn 2)

(...)

Til §§ 35-6 Videregående opplæring og fagskoleutdanning og 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå, vedlegg punkt D

Elever som har fått opptak gjennom kulturkontoret ved Den franske ambassade til yrkesfaglig utdanning ved visse skoler, kan få utdanningsstøtte. Skolene som er omfattet er nevnt i punkt D til § 35-6 bokstav e. Innledningsvis i punkt D er innholdet i forskriftens § 35-6 bokstav e gjentatt. Det foreslås å ta ut denne innledningen til punkt D.

Gjeldende punkt D i vedlegg til fjerde del for 2008-2009:

D

Elever som har fått opptak gjennom kulturkontoret ved Den franske ambassaden til yrkesfaglig utdanning ved disse skolene:

- Lycée Hôtelier i La Rochelle i Frankrike (hotell- og restaurantfag)
- Lycée d'Hôtellerie et de Tourisme i Illkirch, Frankrike (hotell- og restaurantfag)

- Lycée Hôtelier Raymond Mondon i Metz i Frankrike (hotell- og næringsmiddelfag)
- Lycée Charles de Gaulle i Muret i Frankrike (mekaniske fag)
- Lycée Professionel Experimental de Guerande (akvakultur)
- Lycée d'hotellerie et de Tourisme de Saint-Quentin-en Yvelines (hotell- og næringsmiddelfag)

Forslag til endring i punkt D i vedlegg til fjerde del for 2009-2010:

D

Lycée Hôtelier i La Rochelle i Frankrike (hotell- og restaurantfag)
Lycée d'Hotellerie et de Tourisme i Illkirch, Frankrike (hotell- og restaurantfag)
Lycée Hôtelier Raymond Mondon i Metz i Frankrike (hotell- og næringsmiddelfag)
Lycée Charles de Gaulle i Muret i Frankrike (mekaniske fag)
Lycée Professionnel Expérimental de Guérande (akvakultur)
Lycée d'Hotellerie et de Tourisme de Saint-Quentin-en Yvelines (hotell- og næringsmiddelfag)

Til §§ 35-6 Videregående opplæring og fagskoleutdanning og 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå, vedlegg punkt E

Det kan gis støtte til et begrenset antall elever i yrkesfaglig studieretning som tar utenlandsopphold i kortere tid, og som får utdanningen godkjent. Det er departementet som godkjenner oppleggene. Det går fram av punkt E i vedlegget hvem som er omfattet av ordningen. Innledningsvis i punkt E benyttes formuleringen "det samme gjelder (...)". Det foreslås at denne formuleringen tas ut, da den ikke gir mening.

Valle vidaregåande skule har endret navn til Setesdal vidaregåande skule, og KD har tidligare godkjent endringene i opplegg som nå tas inn i punkt E.

Gjeldende punkt E i vedlegg til fjerde del for 2008-2009:

E

Det samme gjelder

- a) en elevgruppe fra Sogn vidaregåande skole, Oslo, til å ta studieopphold i åtte uker ved Lycée Professionel Paul Valéry, Menton, Frankrike (utdanningsprogram for restaurant- og matfag, restaurantfag, vidaregåande trinn 2)
- b) en elevgruppe fra Sogn vidaregåande skole, Oslo, til å ta studieopphold i to månader i Bielefeld, Tyskland (utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon, kjøretøy, vidaregåande trinn 2)
- c) en elevgruppe fra Romsdal vidaregåande skole, Molde, til å ta studieopphold i seks uker i Bielefeld, Tyskland (utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon, kjøretøy, vidaregåande trinn 2)

- d) to elevgrupper à 15 elever fra Valle vidaregåande skule til å ta studieopphold i ett semester ved Staatliche Zeichenakademie, Zadkine, Nederland (videregående trinn 2, utdanningsprogram for design og håndverk, design og gullsmedhåndverk)
- e) en elevgruppe fra Askøy vidaregåande skole, til å ta studieopphold i syv måneder i die Staatliche Berufsbildende Andreas Gordon-Schule i Erfurt, Tyskland (utdanningsprogram for elektro, vidaregåande trinn 2).

Forslag til endring i punkt E i vedlegg til fjerde del for 2009-2010:

E

En elevgruppe fra Sogn vidaregåande skole, Oslo, til studieopphold i åtte uker ved Lycée Professionnel Paul Valéry, Menton, Frankrike (utdanningsprogram for restaurant- og matfag, restaurantfag , vidaregåande trinn 2)

En elevgruppe fra Sogn vidaregåande skole, Oslo, til studieopphold i to måneder i Bielefeld, Tyskland (utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon, kjøretøy, vidaregåande trinn 2)

En elevgruppe fra Romsdal vidaregåande skole, Molde, til studieopphold i seks uker i Bielefeld, Tyskland (utdanningsprogram for teknikk og industriell produksjon, kjøretøy, vidaregåande trinn 2)

To elevgrupper à 15 elever fra Setesdal vidaregåande skule, avdeling Valle, til studieopphold i ett semester ved Staatliche Zeichenakademie, Hanau, Tyskland, og Zadkine Schoonhoven, Nederland (videregående trinn 3, utdanningsprogram for design og håndverk, design og gullsmedhåndverk)

En elevgruppe fra Askøy vidaregåande skole, til studieopphold i syv måneder i die Staatliche Berufsbildende Andreas Gordon-Schule i Erfurt, Tyskland (utdanningsprogram for elektro, vidaregåande trinn 2)

Femte del. Spesielle ordninger

Til kapittel 42 Fødselsstipend

Det foreslås å endre navnet på ordningen med stipend til søker som får barn fra *fødselsstipend* til *foreldrestipend*. Stipendordningen for studenter som får barn har mange paralleller til foreldrepengeordningen i folketrygden. Det er derfor hensiktsmessig at ordningene også har likelydende navn. Videre kan begrepet foreldrestipend gjøre det tydeligere enn i dag at far til barnet også har rett til stipendet samt at ordningen også gjelder for søkere som adopterer barn.

Endringsforslaget medfører regeltekniske endringer i §§ 42-1 til 42-4 og i tittelen på kapitlet.

Gjeldende kapitteloverskrift for 2008-2009:

Kapittel 42 Fødselsstipend

Forslag til endring i kapitteloverskriften for 2009-2010:

Kapittel 42 Foreldrestipend

Gjeldende § 42-1 for 2008-2009:

§ 42-1 Vilkår for fødselsstipend

Søker som får barn i utdanningsperioden får i en periode hele støtten som fødselsstipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte i de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det kan gjøres unntak ved prematur fødsel,
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Det blir gjort unntak dersom ektefellen eller samboeren benytter ordningen med gradert uttak av foreldrepenger.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det fødselsstipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få fødselsstipend samtidig.

Forslag til endring i § 42-1 for 2009-2010:

§ 42-1 Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte i de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det kan gjøres unntak ved prematur fødsel,
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Det blir gjort unntak dersom ektefellen eller samboeren benytter ordningen med gradert uttak av foreldrepenger.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Til § 42-2 Hvor lang tid det gis fødselsstipend

Departementet foreslår at perioden det gis fødselsstipend økes fra 42 til 44 uker for å legge bedre til rette for studenter som får barn i studietiden. Parallelt må da også perioden med stipend for søkere som adopterer barn økes fra 39 til 41 uker. Til grunn for forslaget ligger anmodningsvedtak nr. 369 14. Februar 2008 der Stortinget ber Regjeringen gå gjennom rammevilkårene for studenter som får barn i studietiden.

Gjeldende § 42-2 for 2008-2009:

§ 42-2 *Hvor lang tid det gis fødselsstipend*

Fødselsstipendet gis i opp til 42 uker. Tre uker før fødselen og seks uker etter fødselen er forbeholdt mor til barnet. Ved adopsjon gis stipend til mor eller far i 39 uker etter adopsjonen.

Ved flerbarnsfødsel blir det samlede uketallet på 42 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett. Ved flerbarnsadopsjon blir uketallet på 39 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett.

Fødselsstipendet gis også i perioden 15. juni til 14. august (sommerferien).

Forslag til endring i § 42-2 for 2009-2010:

§ 42-2 *Hvor lang tid det gis foreldrestipend*

Foreldrestipendet gis i opp til 44 uker. Tre uker før fødselen og seks uker etter fødselen er forbeholdt mor til barnet. Ved adopsjon gis stipend til mor eller far i 41 uker etter adopsjonen.

Ved flerbarnsfødsel blir det samlede uketallet på 44 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett. Ved flerbarnsadopsjon blir uketallet på 41 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett.

Foreldrestipendet gis også i perioden 15. juni til 14. august (sommerferien).

Gjeldende § 42-3 for 2008-2009:

§ 42-3 *Beregning av fødselsstipendet*

Stipendet regnes ut fra den maksimale summen som søkeren har krav på, se første, annen, tredje og fjerde del.

Forslag til endring i § 42-3 for 2009-2010:

§ 42-3 *Beregning av foreldrestipendet*

Stipendet regnes ut fra den maksimale summen som søkeren har krav på, se første, annen, tredje og fjerde del.

Gjeldende § 42-4 for 2008-2009:

§ 42-4 *Søknadsfrist*

Søknad om fødselsstipend og dokumentasjon på fødselen må være innkommet senest tolv måneder etter fødselen.

Forslag til endring i § 42-4 for 2009-2010:

§ 42-4 *Søknadsfrist*

Søknad om foreldrestipend og dokumentasjon på fødselen må være innkommet senest tolv måneder etter fødselen.

Til § 43-2 *Sykestipend ved sykdom hos egne barn*

I forskriftene til utdanningsstøtteleven er det flere bestemmelser der omsorg for barn under 10 år er et vilkår for en rettighet. Disse bør etter departementets vurdering være like i sin behandling av aldersgrensen. For å få en lik praktisering, fremmes derfor forslag om å legge til en setning i to forskriftsbestemmelser: *Som barn under ti år regnes også barn som fyller ti år i løpet av 2009*. En slik endring er en utvidelse av rettigheter for studenter med barn, som er en naturlig følge av andre bestemmelser i regelverket.

Gjeldende § 43-2 for 2008-2009:

§ 43-2 Sykestipend ved sykdom hos egne barn

Søker som er helt forhindret fra å følge undervisningen i en del av søknadsperioden på grunn av dokumentert sykdom hos egne barn under ti år, får også sykestipend.

Forslag til endring i § 43-2 for 2009-2010:

§ 43-2 Sykestipend ved sykdom hos egne barn

Søker som er helt forhindret fra å følge undervisningen i en del av søknadsperioden på grunn av dokumentert sykdom hos egne barn under ti år, får også sykestipend. Som barn under ti år regnes også barn som fyller ti år i løpet av 2009.

Til § 43-4 Begrensning ved samtidige ytelser fra folketrygden

Det foreslås å ta inn i forskriftsbestemmelsen en begrensning for søkere som mottar tidsbegrenset uførestønad. Årsaken er at denne ytelsen til personer under sykdom er nært knyttet til ytelsene ved attføring og rehabilitering. Dette er ytelser til livsopphold ved bortfall av inntekt for personer som midlertidig er utenfor arbeidslivet på grunn av sykdom, skade eller lyte, og utgjør inntektssikringen fra folketrygden i slike tilfeller. Tidsbegrenset uførestønad blir gitt når inntektsevnen er langvarig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, men det finnes en viss sannsynlighet for at vedkommende kan komme i arbeid igjen.

I analogi med den begrensningen som allerede er nedfelt i regelverket for attførings- og rehabiliteringsytelser har Lånekassen etter gjeldende formulering tolket forskriftsbestemmelsen til også å omfatte søkere med tidsbegrenset uførestønad.

Gjeldende § 43-4 for 2008-2009:

§ 43-4 Begrensninger ved samtidige ytelser fra folketrygden

Søker som har rett til sykepenger, attføringspenger eller rehabiliteringspenger fra folketrygden for sykdomsperioden, får ikke omgjort lån til stipend for den tiden de har slike ytelser.

Forslag til endringer i § 43-4 for 2009-2010:

§ 43-4 *Begrensninger ved samtidige ytelser fra folketrygden*

Søker som har rett til sykepenger, tidsbegrenset uførestønad, attføringspenger eller rehabiliteringspenger fra folketrygden for sykdomsperioden, får ikke omgjort lån til stipend for den tiden de har slike ytelser.